

Kymenlaakson steinerkoulu
Lauttakatu 6F
45700 KUUSANKOSKI

OPIKELUHUOLTOSUUNNITELMA
01.08.2023

Sisällysluettelo:	s.
Opiskeluhooltosuunnitelma johdatus	3
1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista	4
1.1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta	4
1.2. Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista	4
1.3. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	5
2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	6
2.1. Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen	7
2.2. Toiminta päihteiden käytön ja tupakoinnin ehkäisemiseksi sekä käyttöön Puuttumiseksi	8
2.3. Koulukuljetusten ja kuljetusten odotusaikojen turvallisuus	8
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	8
3.1. Opiskeluhooltokertomuksen sisältämien tietojen katsominen ja luovuttaminen	10
3.2. Opiskeluhooltokertomus	11
4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	11
4.1. Opiskeluhoollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja huoltajiensa kanssa	12
5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	12
5.1. Oppilaan suojaaminen häirinnältä, kiusaamiselta ja väkivallalta	12
5.2. Toiminta äkillisissä vaara- ja kriisitilanteissa ja sellaisten uhatessa	14
6. Kriisisuunnitelma	16

Opiskeluhooltosuunnitelma

Kymenlaakson steinerkoulu
 Kymenlaakson steinerkoulun kannatusyhdistys ry
 Lauttakatu 6 F
 45700 Kuusankoski
www.kymensteiner.fi

Opiskeluhooltosuunnitelman johdatus

Tämän opiskeluhooltosuunnitelman yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa Kymenlaakson steinerkoulun koulukohtainen monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Laadinnassa on tehty yhteistyötä koulun ja opiskelupalvelujen henkilöstön, oppilaiden sekä heidän huoltajien kanssa. Suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot. Suunnitelma on koordinoitu, ja on linjassa, Kouvolan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhooltosuunnitelma.

Hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelujen järjestämisestä opiskelijoille.

Tässä opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan Kymenlaakson steinerkoulun opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet, keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi, arvioimiseksi ja seuraamiseksi.

Opiskeluhoolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä koulussa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä sekä opiskeluhoollopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä. Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista, turvallisuudesta, kouluun kiinnittymisestä ja oppimisesta. Pyrkimyksenä on tukea ja vahvistaa oppilaan ja huoltajan osallisuutta, kouluun kiinnittymistä ja kokemusta luokka- ja kouluyhteisöön kuulumisesta, johon sisältyy luonnollisesti välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen. Opiskeluhoolto on jokaisen koulussa työskentelevän aikuisen velvollisuus ja tehtävä.

Tämän suunnitelman keskeisistä piirteistä informoidaan kaikkia oppilaiden huoltajia, oppilaita ikäkautisten edellytysten mukaan, koulun koko henkilökuntaa sekä asianomaisia hyvinvointialueen yhteistyötahoja. Suunnitelma on kaikkien luettavissa sähköisesti (kymensteiner.net) ja tarvittaessa paperiversiona.

Suunnitelman laadinnassa ovat mukana koulun rehtori (1), opettajakunta (7 jäsentä), johtokunta (7 jäsentä, 1 puheenjohtaja) sekä kunnan hyvinvointialueen määräämät opiskeluhoollon edustajat, kouluterveydenhoitaja (1), koulukuraattori (1) sekä koulupsykologi (1). Nämä tahot tulevat siten luonnostaan informoiduksi. Suunnitelma käsitellään keskeisiltä osin oppilaskunnassa luokittain kunkin luokan ikätason mukaisesti.

Oppilaiden huoltajat ovat suunnitelman laadinnassa mukana edustajiensa kautta. Lisäksi kaikille huoltajille tiedotetaan suunnitelman keskeisistä asioista. Jokainen huoltaja saa nähtäväkseen koko suunnitelman ja voi halutessaan esittää siihen muutoksia.

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Kymenlaakson steinerkoulussa toimii luokat 1-9.

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Ohjaus opiskeluhoitopalveluihin on velvoittavaa. Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien sekä eri opiskeluhoitopalvelujen kanssa, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja/tai koulupsykologi.

1.1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa on opiskeluhollosta tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Opiskeluhoito liittyy läheisesti koulun kokonaisvaltaiseen kasvatukseen ja opetustehtävään. Opiskeluhoitotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhoitolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

Opiskeluhoitoa toteutetaan suunnitellusti ja ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Monialainen yhteistyö on opiskeluholloissa keskeistä ja opiskeluhoitopalvelujen osalta tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän tarpeensa ja osallisuutensa kuuleminen ja tukeminen.

Kymenlaakson steinerkoulun opiskeluhuollon piiriin kuuluviksi arvioidaan lähivuosien aikana noin 70 oppilasta (tämän suunnitelman laadintahetkellä määrä 55).

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan koulun oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityistarpeet lukuvuosittain (eri ikäluokat, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien määrä, S2-oppilaat, maahanmuuttotustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet). Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti saatavilla olevaa seurantatietoa, jota on koottu sekä paikallisesti että oppilailta, huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

1.2. Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista, tarpeiden huomioimisesta sekä paikallisista erityispiirteistä on koulun henkilökunnalla (rehtori, opettajakunta, muu henkilöstö, johtokunta).

Opiskeluhuollon käytössä olevia palveluja ovat Kymenlaakson hyvinvointialueen määrämät koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluholloissa.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat oppilaiden vuosittaiset terveystarkastukset. Laajat lääkärintarkastukset tehdään Kymenlaakson hyvinvointialueen kouluterveyden toimesta 1., 5. ja 8. luokalla.

Hyvinvointialueen kouluterveydenhoitaja on paikalla koulun tiloissa 2-3 viikon välein yhden päivän. Kouluterveydenhoitajan yhteystiedot sekä vastaanottojen päivämäärät ilmoitetaan oppilaille sekä heidän vanhemmille koulun viikkotiedotteessa. Muina ajankohtina häneen saa yhteyden puhelimitse tai sähköpostitse päivittäin.

Koulukuraattoriin saa paikalle seitsemän arkipäivän kuluessa tai, jos tilanne on kiireellinen, samana päivänä kuin pyyntö esitetään. Hän päivystää koulussa sovittuina päivinä lukuvuoden aikana. Näistä ajoista tiedotetaan vanhemmille ja oppilaille koulun viikkotiedotteessa.

Koulupsykologi on käytettävissä aina tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Opiskeluhoollon henkilöstömitoitus on määritelty seuraavasti:

- Psykologien henkilöstömitoitus on 1 psykologi / 780 oppilasta
- Kuraattorien henkilöstömitoitus on 1 kuraattori / 670 oppilasta
- Terveystieteidenhoitajien henkilöstömitoitussuositus on 1 terveydenhoitaja / 460 oppilasta
perusopetuksessa opiskeluterveydenhuollossa 1 terveydenhoitaja / 570 opiskelijaa
- Lääkärimitoitus on 1 lääkäri / 2100 oppilasta

Kouluterveydenhoitajan, -kuraattoriin ja -psykologin yhteystiedot ovat aina ilmoitettuna koulun sähköisessä viikkotiedotteessa ja tarvittaessa paperiversiossa.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa järjestetään aina, kun se on tarpeen. Varsinaista opiskeluhoollon tarvetta pyritään ennaltaehkäisemään sillä, että steinerpedagogisen opetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on olla itsessään tervehdyttävää ja yksilöä huomioivaa. Toisaalta kouluun tulee eri vuosiluokille oppilaita, joiden opiskelu on yleisessä koulujärjestelmässä käynyt haastavaksi. Näiden oppilaiden kohdalla yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarve jatkuu niin pitkään kun se katsotaan tarpeelliseksi. Tämän suunnitelman tekohetkellä, mikä vastannee pysyvämpääkin tilannetta, yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarve on n. 20 prosentilla oppilaita.

Edelliseen liittyvä koulunkäynnin avustajan tarve on ajoittaista. Koululla on käytettävissä vakituisten henkilökunnan joukossa koulutuksen saaneita avustajia aina, kun tarvetta on.

1.3. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja seuraa koulun opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista, osana omavalvontaa koskevaa tehtävää, yhteistyössä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa. Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla, erityisesti rehtorilla ja opettajilla.

Tieto yhteisön hyvinvoinnista ja ympäristön tilasta ohjaa yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Tietoa saadaan esimerkiksi Kouluterveyskyselyistä, laajoista terveystarkastuksista sekä kolmen vuoden välein tehtävistä yhteisön hyvinvoinnin sekä ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksista.

Seurattavia asioita ovat:

- Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut
- Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

- Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen, toteutus, arviointi ja seuranta
- Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulu- tai oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (opettajakunta, johtokunta, hyvinvointialueen edustajat; kouluterveydenhoitaja, -kuraattori ja -psykologi). Opiskeluhoitoryhmässä asioita käsitellään vain yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista, opiskeluympäristöstä ja koulu yhteisöstä voidaan keskustella esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden tai osallisuuden näkökulmista. Koska opiskeluhoitoryhmässä ei käsitellä yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa koskevia asioita, voivat työskentelyyn osallistua myös oppilaat ja opiskelijat, huoltajat tai ulkopuoliset yhteistyökumppanit käsiteltävän aiheen edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa ryhmä voi myös kuulla asiantuntijoita. Ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista päätetään paikallisesti.

Yhteisöllisen opiskelijatyöryhmän seurantatiedot käsitellään koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokouksissa, joka pidetään jokaisen lukuvuoden alkaessa ja lopulla, vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Ryhmä kokoontuu myös muulloin, kun siihen on tarvetta.

Kokouksessa arvioidaan opiskeluhuollon toteutumista ja ryhmä suunnittelee seuraavan lukuvuoden opiskeluhuollon kokonaisuutta. Esiin tulleet epäkohdat pyritään korjaamaan.

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sisältyvät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Siihen kuuluu myös monialainen asiantuntijaryhmä, joka kootaan aina tarvittaessa ja tapauskohtaisesti oppilaan tueksi. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

Oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus psykologi- tai kuraattoripalveluihin säädetyssä määräajassa. Palvelut on järjestettävä siten, että oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun joko psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä. Jos asia on kiireellinen, keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana koulupäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi psykologi tai kuraattori.

Opiskeluhuollon toimijat työskentelevät tarvittaessa yhdessä sekä tekevät yhteistyötä muiden hyvinvointialueen lasten ja nuorten palveluja tarjoavien tahojen kanssa (esim. Kouvolan Nuorten Matala).

Mikäli koulun työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, on hänen viipymättä otettava yhteyttä kouluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, on opiskelijalle ja tämän huoltajalle annettava tieto yhteydenotosta ja siihen liittyvistä syistä.

2. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Kymenlaakson steinerkoulun opiskeluryhmän perustana on päivittäinen koulun elämän seuranta, mitä tekee koulun koko henkilökunta ja josta on vastuussa opettaja- ja johtokunta, samoin kouluterveydenhoitajalle ja -kuraattorille esiin tulleet havainnot. Lisäksi opiskeluhoitoryhmän on perehdyttävä oppilaiden huoltajien ja oppilaiden kokemuksiin ja huolehdittava, että koulun opiskeluhoitotyö on linjassa Kymenlaakson hyvinvointialueen koulujen opiskeluhoitotyön kanssa.

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö suunnataan usein kaikille yhteisön jäsenille, mutta sitä voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun aloittamis- tai päättämisaikoihin tai yhteisesti tunnistettuun ongelmaan.

Ryhmään pyritään saamaan vierailijoiksi myös muita koulun yhteistyökumppaneita, esim. kannatusyhdistyksen jäseniä, koulun johtokunnan jäseniä, nuorisotyön ja seurakunnan edustajia, koulupoliisia sekä kaupungin pelastushenkilöstöä.

Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti yhteisöllisen opiskeluhoollon puitteissa ennakkoon sovitun aikataulun mukaisesti tai aina tarvittaessa. Opettajakunta kokoontuu viikottain, johtokunta kuukausittain. Lisäksi kouluterveydenhoitajan tai -kuraattorin kanssa ollaan yhteydessä viikoittain. Koko opiskeluhoitoryhmän yhteiset tapaamiset järjestetään säännöllisesti, vähintään kaksi (2) kertaa lukuvuodessa. Kun on aihetta, toiminnasta ja erityisesti sen ongelmista tiedotetaan koko koulukohtaiselle opiskeluhoitoryhmälle, joka tarvittaessa kokoontuu korjaamaan tilannetta samantien.

Opiskeluhoitoryhmä pitää kokoontumisista muistiota, johon kirjataan asia, käsittelyyn osallistuneet henkilöt, asian vireille panija, päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut sekä kenen tehtäväksi on sovittu asian jatkokäsittely.

Yhteisöllisen koko opiskeluhoitoryhmän kokoonkutsujana on koulun rehtori. Yhteisöllinen opiskeluhoito voi olla luonteeltaan myös työnohjauskellinen.

Opiskeluhoitoryhmän tulee aina tiedottaa koulun taloudelliselle johtokunnalle niistä kuluista, joita lakimääräinen tai muuten välttämätön opiskeluhoitotyö edellyttää. Muutoksista, jotka eivät ole välttämättömiä mutta toivottavia ja jotka aiheuttavat kustannuksia, ryhmän on pyydettävä johtokunnan näkemys.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskeluhoollissa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opiskeluhoitoryhmän tehtävä. Opiskeluhoollon tehtävänä on myös luoda kouluyhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä ja aiheettomia poissaoloja. Luokanopettajat pitävät säännöllisesti yhteyttä oppilaiden vanhempiin sekä järjestävät säännöllisesti vanhempainiltoja ja -tapaamisia lukuvuoden aikana, yhteisiä vanhempainiltoja vähintään kerran lukukaudessa.

Yhteistyötä tehdään myös esimerkiksi pelastuslaitoksen kanssa, jonka edustajat ovat lukuvuosittain keskustelemassa turvallisuuskysymyksistä ja myös seuraamassa ja ohjaamassa pelastus- ja kriisiharjoituksia. Samoin yhteistyötä tehdään terveys-, sosiaali- ja poliisiviranomaisten kanssa. Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden osalta yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös kiinteistön omistajan kanssa.

Terveystiedon opetukseen liittyen tehdään yhteistyötä kouluterveydenhoitajan tai tämän suositteleman asiantuntijan kanssa.

Koulun järjestyssäännöt selvitetään uusille oppilaille ja huoltajille. Vuosittain ne käydään läpi sekä niistä muistuttamiseksi että tilaisuuden antamiseksi niiden kehittämiseen.

2.1. Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Kouluun kiinnittymiseen, läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen ehkäisemiseen voidaan vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoin lisäämällä oppilaiden hyvinvointia kouluyhteisössä. Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi kuvataan opetussuunnitelman luvussa 5.6. ja täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien, miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään sekä miten poissaoloja seurataan ja niihin puututaan. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta. Kymenlaakson steinerkoulun poissaolojen ehkäisemiseen, seurantaan, niistä ilmoittamiseen ja niihin puuttumiseen on linjassa Kymenlaakson hyvinvointialueen toimintamallin sekä sitouttavan koulu yhteistyön mallin kanssa.

2.2. Toiminta päihteiden käytön ja tupakoinnin ehkäisemiseksi sekä käyttöön puuttumiseksi

Tupakointi sekä alkoholin ja muiden päihteiden käyttö on perusopetuksen iässä lain kieltämää. Kymenlaakson steinerkoulussa valvotaan, että oppilaat noudattavat lakia kouluaihana.

Tupakoinnin ja päihteiden käytön vaaroista kerrotaan oppilaille heidän ikäkauttaan vastaavalla tavalla ensimmäisestä luokasta lähtien. Murrosikään mennessä jokaisen oppilaan tulee saada realistinen käsitys tupakan ja päihteiden vaikutuksista ja vaaroista sekä siitä, miten ja millaista apua on saatavissa niiden kanssa syntyvissä ongelmissa. Valistamisesta vastaa pääasiassa luokanopettaja, mutta hänen tulee tehdä myös yhteistyötä terveydenhoitajan kanssa. Kouluun tulee kutsua myös poliisi tai muita asiantuntijoita täydentämään valistusta.

Tupakoinnin ja päihteiden käytön kokeiluja tai käytön aloittamista seuraavat ensisijaisesti opettajat yhteistyössä huoltajien kanssa. Opettajakunnan rehtorin johdolla tulee huolehtia siitä, että kaikki opettajat kouluttautuvat havaitsemaan erityisesti huumeiden käytön tyypillisimpiä merkkejä. Koulutusta voidaan hankkia erillisillä kursseilla tai kutsumalla asiantuntijoita opastamaan opettajia ja huoltajia.

Opettajien tehtävänä on valvoa, että koulun alueella ja koulun järjestämällä retkillä, leirikouluissa tai muissa tilanteissa noudatetaan tupakointia ja päihteitä koskevia lakeja.

Mikäli käyttöä esiintyy, se on pyrittävä lopettamaan. Ensimmäinen vaihe on yhteistyö koulun, huoltajan ja lastensuojelun kanssa. Tämä saattaa olla riittävä tupakan tai alkoholin kokeilujen osalta. Jos kokeilut jatkuvat tai jos kyseessä ovat huumeet, perustetaan oppilaan tueksi asiantuntijaryhmä. Mikäli huoltaja ei tällaisessa tilanteessa suostuisi asiantuntijaryhmän kokoamiseen, tulee turvautua lastensuojelun viranomaisten apuun.

Päihteiden käytön voi usein olettaa kertovan taustalla olevista merkittävistä ongelmista. Avun tulee olla silloin monitahoista psykologisesta sosiaalisesta, unohtamatta kuitenkaan päivittäistä kasvatuksellista tukea ja aikuisen läsnäoloa.

2.3. Koulukuljetusten ja kuljetusten odotusaikojen turvallisuus

Kymenlaakson steinerkoulu ei järjestä koulukuljetuksia. Ne ovat oppilaiden huoltajien vastuulla. Kuljetusten ja koulutyön välisinä aikoina oppilaiden turvallisuus on koulun vastuulla.

Aamuisin koulun ovet avataan 30 minuuttia ennen koulutyön alkamista. Henkilökuntaa saapuu paikalle 30 minuuttia ennen koulutyön alkamista. Koulussa järjestetään oppilaiden aamuvalvonta. Koulupäivän jälkeen järjestetään iltapäivätoimintaa klo 16.30 saakka. Toiminta on tarkoitettu ensisijaisesti 1. ja 2. luokan oppilaille, mutta myös muut oppilaat saavat odottaa kuljetuksia koulun tiloissa sisällä tai ulkona.

Odotusaikana oppilaita valvovat sekä iltapäivätoiminnan ohjaajat että paikalla olevat opettajat. Lukujärjestyksen mukaan huolehditaan siitä, että jokaista kymmentä oppilasta kohden on yksi valvoja.

Koulun järjestyssäännöt koskevat oppilaita odotusaikoina sekä koulumatkoilla, elleivät ne tapahdu huoltajan välittömässä valvonnassa.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle annettava yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhoitoa sekä tarvittaessa kouluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja.

Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuki luodaan yhteistyössä opettajien, oppilaan, huoltajien ja tarvittaessa opiskeluhoitoryhmän sekä muiden asiantuntijoiden kanssa. Opettajan tehtävänä on informoida oppilaan huoltajia tukitoimiin liittyvissä asioissa. Koulun rehtori vastaa siitä, että henkilökunta toteuttaa ja seuraa kolmiportaisen tuen dokumentointiin ja toteuttamiseen liittyviä ohjeita ja että kaikki tukitoimet toteutuvat kaikissa oppiaineissa. Oppilas voi olla vain yhden tukitason piirissä samanaikaisesti (yleinen tuki, tehostettu tuki, erityinen tuki). Eri tukimuotojen sisällöistä on kerrottu tarkemmin koulun opetussuunnitelman luvussa 7; Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset luokilla 1, 5 ja 8 sekä vuosittaiset määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Terveystarkastaja sopii luokanopettajan kanssa tarkastuksen ajoista ja antaa opettajan kautta oppilaille kotiin vietävät kyselylomakkeet. Ne palautetaan samaa tietä. Huoltajan suostumuksella opettaja voi esittää myös omia näkemyksiään. Tarkastukset tapahtuvat koulun tiloissa terveydenhoitajan huoneessa. Kymenlaakson steinerkoulun tehtäväksi jää siten vain edellä mainittu tai muu tarpeelliseksi katsottu yhteistyö terveydenhoitajan kanssa. Huoltajaa pyydetään mukaan tarkastuksiin.

Mikäli näissä tarkastuksissa tai muutoin terveydenhoitajan tai lääkärin tietoon tulee sellaista, mistä koulun tai yksittäisen opettajan tulee olla tietoinen ja josta voidaan kertoa, opettaja saa tiedon terveydenhoitajalta. Terveystarkastaja voi myös saamansa tiedon perusteella pyytää asioita käsiteltäväksi koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä tai yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä.

Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työskentely järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Kurinpitotoimiin johtaneen käyttäytymisen syyt selvitetään keskusteluilla oppilaan ja huoltajan kanssa. Jos kurinpitotoimen määrääminen on toistuvasti tarpeen, voidaan oppilaan tukemiseksi koota yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Ensisijaisesti asiasta huolehtii oppilaan luokanopettaja, mutta aloitteen esimerkiksi asiantuntijaryhmän perustamiseksi voi tehdä muukin oppilaan kanssa tekemisissä oleva toimija.

Jos oppilas erotetaan määräajaksi, huolehditaan siitä, että hän saa erottamisaikana sellaista opetusta ja tukea, että kouluun palaaminen on oppilaan hyvinvoinnin kannalta sujuvaa eikä koulutyö kouluun palaamisen jälkeen vaarannu. Määräajaksi erottamisen yhteydessä kootaan yksilökohtainen asiantuntijaryhmä sellaisessa kokoonpanossa kuin oppilaan ongelmien kannalta on tarpeen. Ellei huoltaja anna tähän suostumustaan, toimitaan joka tapauksessa yhteistyössä lastensuojelun kanssa.

Yksittäistä oppilasta tukevan asiantuntijaryhmän kokoamiseen tekee aloitteen luokanopettaja tai muu opettaja, terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi. Ryhmä valitsee itselleen vastuuhenkilön sekä henkilön,

joka kirjaa työssä käsitellyt asiat. Ryhmä voi tarvittaessa neuvotella muiden asiantuntijoiden kanssa. Ryhmä tai sen edustaja tekee yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa.

Oppilaan huoltajalta tulee saada lupa asiantuntijaryhmän perustamiseen ja sen kokoonpanoon. Myös oppilaalla on lupa esittää näkemyksensä. Se pyritään ottamaan huomioon, mutta alaikäisen oppilaan osalta päätöksen tekee kuitenkin huoltaja. Suostumuksen hankkii oppilaan luokanopettaja, mutta tehtävän voi tarvittaessa hoitaa myös muu opetuksen, terveydenhoidon tai sosiaalitoimen edustaja.

Ryhmä kootaan mahdollisimman nopeasti. Ensimmäistä kokousta valmistellaan, jos mahdollista ja tarpeen, siten, että kokoonkutsuja selvittää koollekutsumisen syyt ja muut tarvittavat tekijät jäsenille kirjallisesti.

Ryhmän tulee päättää ensimmäisessä kokoontumisessaan toimenpiteistä, jotka voidaan aloittaa välittömästi. Oppilaan tilannetta seurataan päivittäin ja ryhmän jäsenten kanssa neuvotellaan oppilaan tilanteesta. Seuraamisneuvottelut voidaan tehdä myös teknisin apuvälinein. Seurannan perusteella ryhmä joko päättää jatkaa aloitettua ohjelmaa tai muuttaa sitä.

Oppilaan erityisruokavaliosta tiedustellaan aina uuden oppilaan tullessa kouluun. Lukuvuoden aikana, viikkotiedotteessa, muistutetaan huoltajia myös ilmoittamaan keittiöhenkilökunnalle, mikäli muutoksia tapahtuu oppilaan ruokavaliossa. Ruokavalio pyydetään kirjallisena virheiden välttämiseksi. Koulun oma keittiö valmistaa ruokavalion mukaisen ruoan. Kasvisruokavaihtoehto on tarjolla aina.

Jos oppilaalla on pitkäaikainen sairaus, jonka hoitaminen vaatii lääkitystä tai muuta hoitoa koulupäivän aikana tai odotusaikoina, ohjeet pyydetään luokanopettajalle ja ainakin yhdelle muulle opettajalle tai henkilökunnan jäsenelle. Luokanopettaja varmistaa, että oppilaan ollessa koulussa paikalla on vähintään yksi henkilö, joka osaa antaa lääkityksen tai tehdä muut tarvittavat hoitotoimet.

Kun näitä ohjeita annetaan tai niiden toteuttamista harjoitellaan, pyydetään kouluterveydenhoitaja paikalle varmistamaan ohjeiden oikea toteuttaminen.

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilö voi antaa lääkärin määräämää, luonnollista tietä annettavaa tai ihon alle pistettävää lääkettä. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, lisäkoulutukseen sekä lääkärin antamaan lupaan. Vanhemmat toimittavat koululle selkeät kirjalliset ohjeet lääkeannoksista sekä niiden antamisesta.

Kymenlaakson steinerkouluun henkilökunta ovat saaneet säännöllisen ensiapu -koulutuksen.

3.1. Opiskeluhoitokertomuksen sisältämien tietojen katsominen ja luovuttaminen

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä, ja niihin sisältyviä tietoja voivat saada vain oppilaan vanhemmat/huoltajat, kyseistä oppilasta opettavat opettajat ja muut tietoja työtehtävissään tarvitsevat henkilöt, siinä määrin kuin se on tarpeellista.

Kertomukseen on merkittävä, kenelle sivulliselle, mitä tietoja ja millä perusteella on opiskeluhoitokertomukseen liittyviä tietoja mahdollisesti luovutettu.

Opiskeluhoitokertomuksen lisäksi psykologit, kuraattorit ja terveydenhoitajat tekevät kirjauksia omiin asiakastietojärjestelmiinsä.

Opiskeluhoitokertomus tulostetaan jokaisen tapaamisen jälkeen ja suljetaan tapauskohtaiseen kirjekuoreen, jonka päälle kirjoitetaan oppilaan nimi sekä ryhmän jäsenten nimet (ei ammattinimikkeitä). Opiskeluhoitokertomus säilytetään arkistointisääntöjen mukaisesti koulun arkistossa ja siirretään päätearkistoon oppilaan siirryttyä pois yksiköstä. Säilytyksestä ja tietojen luovuttamisesta vastaa koulun rehtori yhdessä toisen opettajakunnan valitseman opettajakunnan jäsenen kanssa. Tietojen katsomisesta tai luovuttamisesta tehdään aina merkintä kertomuksen kumpaankin versioon.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun, toimitetaan salassapitosäännösten estämättä, oppilaan opetuksen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä (perusopetuslaki 40§ 4 mom.)

Opiskelijan siirtyessä peruskoulusta toiselle asteelle, salassapidettäviä tietoja voidaan luovuttaa vain opiskelijan kirjallisella suostumuksella.

Tietojen salassapidosta on säännökset perusopetuslain 40§:ssä sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24§:ssä. Salassa pidettävien ja arkaluonteisten tietojen suojaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

3.2. Opiskeluhoitokertomus

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan / opiskelijan:

- oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjaamisen päivämäärä ja kirjaajan nimi ja asema
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian sisältö ja vireille panija
- toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset, joita tilanteen selvittämiseksi on tehty
- toimenpiteet ongelman korjaamiseksi, kuten aiemmat ja nykyiset tukitoimet, myös yhteistyö eri tahojen kanssa
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma toteutuksesta vastaavine tahoineen
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot ja seurantapäivämäärä.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteistyötä tehostetun ja erityisen tuen aikana koordinoi oppilaan luokanopettaja yhdessä rehtorin kanssa. Yhteistyötä tehdään erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien sekä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tuen tarpeen syiden ja laadun mukaan yhteistyötä tehdään myös kuraattorin, psykologin ja terveydenhuollon edustajien kanssa.

Kymenlaakson steinerkoulussa ei toistaiseksi järjestetä joustavaa perusopetusta.

Jos oppilas on sairaala- tai muussa hoidossa mutta ei sairaalakoulussa, hänelle järjestetään sellaista opetusta, mikä hänelle on tarpeen ja mitä hän voi ottaa vastaan. Opetuksesta vastaavat ensisijaisesti oppilaan omat opettajat, tarvittaessa siihen erikseen palkatut opettajat. Opetus järjestetään yhteistyössä huoltajan ja terveydenhuollon edustajien kanssa, tarvittaessa psykologin kanssa.

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa, luokanopettaja vastaa yhteistyöstä sairaalakoulun opettajien kanssa.

Koulu tekee yhteistyötä huoltajien ja kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka voivat olla avuksi lasten ja nuorten ongelmissa. Sellaisia tahoja ovat esimerkiksi nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi. Yhteydenotto ja yhteistyön aloittaminen saattaa joissakin tilanteissa olla syytä tehdä niin kiireisesti, että se ei voi odottaa minkään ryhmän kokoontumista ja päätöstä. Jokainen opettaja on velvollinen pyytämään apua tai yhteistyötä näiltä tahoilta, jos siihen oppilaan hyvinvoinnin vuoksi on aiheutta. Jos mahdollista, opettaja neuvottelee asiasta opettajakunnan tai ainakin rehtorin kanssa. Myös yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä,

kun sellainen on perustettu, voi käyttää ja on velvollinen käyttämään näiden tahojen apua ja yhteistyötä tarvittaessa.

Opetustoimen henkilöstöön kuuluvalla on tarvittaessa, salassapidon estämättä, velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus viipymättä tai ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja. Mikäli mahdollista, on hyvän käytännön mukaista toteuttaa ilmoitus yhdessä lapsen tai tämän huoltajan kanssa. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä, tilanteen vakavuuden niin vaatiessa, myös ilman asianomaisen suostumusta ja salassapitosäännösten estämättä.

4.1. Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuollon suunnitteluun osallistuvat huoltajien edustajat siten, että heitä kuuluu koulukohtaiseen opiskeluhoitoryhmään. Lisäksi kaikille huoltajille tiedotetaan sekä tapaamisissa että kattavasti sähköisesti opiskeluhuollon periaatteet ja annetaan jokaiselle halukkaalle tilaisuus perehtyä suunnitelmiin myös yksityiskohtaisesti ja esittää näkemyksensä niistä.

Jokaisella huoltajalla on myös tilaisuus esittää näkemyksensä opiskeluhoitoryhmälle opiskeluhuollon arvioimiseksi.

Oppilaiden näkemykset suunnittelussa samoin kuin arvioinnissa pyydetään oppilaskunnan toiminnan puitteissa luokittain kunkin luokan kehitystason edellyttämällä tavalla.

Edellinen koskee sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoitoa, kuitenkin sellaisin rajoituksin, että yksilökohtaisesta opiskeluhollosta ei voi esittää arvioita tai tehdä toteutuksessa yhteistyötä muu kuin asianomainen oppilas itse tai tämän huoltaja/edunvalvoja.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitteluun, arviointiin ja toteutukseen koulu jatkuvasti kannustaa sekä oppilaita että ennen kaikkea huoltajia.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Kokonaisuudessaan kriisisuunnitelma on luvussa 6).

Häirinnän, kiusaamisen ja koulun sisäisen väkivallan ehkäisemisessä on keskeisenä perustana se, että opetus ja kasvatusta samoin kuin opettajien, oppilaiden ja huoltajien suhteet kehitetään sellaisiksi kuin ne steinerpedagogisesti tulisi kehittää. Periaate on, että minkäänlaista kiusaamista, väkivaltaa, syrjintää tai häirintää ei hyväksytä koulun oppimisympäristössä tai koulumatkalla. Näihin asioihin puuttuminen on koko työyhteisön asia ja koulun tavoitteena on kaikilta osin luoda koko kouluyhteisössä luottamukselliset ihmissuhteet, myös huoltajiin ja muihin sidosryhmiin sekä fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti ja pedagogisesti turvallinen oppimisympäristö.

5.1. Oppilaan suojaaminen häirinnältä, kiusaamiselta ja väkivallalta

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyssä on keskeistä, että jokainen opettaja, ennen kaikkea luokanopettaja seuraa oppilaiden yksilöllistä ja sosiaalista kehitystä jatkuvasti. Kun ongelmia alkaa kehittyä – kuten ihmisille ja ihmisten välille ajoittain välttämättä kehittyä – opettaja puuttuu niihin välittömästi. Tavoitteena on saada kouluyhteisö ilmaisemaan, ettei se hyväksy kiusaamista sekä miettimään, mitä jokainen voisi tehdä kiusaamisen lopettamiseksi, mm. vahvistamalla ongelmakäyttäytymisen vastaisia asenteita ja kiinnittämällä huomiota oppimisympäristöön ja yhteisiin sopimuksiin.

Koulussa jokaisen aikuisen velvollisuus on puuttua välittömästi väkivallan käyttöön, kiusaamiseen,

syrytytymiseen tai häirintään sekä ilmoittaa tapahtuneesta luokanopettajalle/ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle ja rehtorille. Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapaukset, niiden selvittelytoimet, mahdolliset rangaistukset ja seuranta kirjataan ja säilytetään lukollisessa kaapissa koulun toimistossa.

Puuttumisen välineitä ovat esimerkiksi keskustelut oppilaan tai oppilaiden kanssa, keskustelut huoltajien kanssa, ihmisenä olemisesta ja ihmissuhteista keskusteleminen koko luokan kanssa sekä asianomaisten kanssa (kehitys- ja kasvatust keskustelut, restoratiivinen sovittelu, verso eli vertaissovittelu). Kaikista kiusaamisen määritelmän täyttämiä tapauksia seurataan yhdessä sovittu ajanjakso, jonka jälkeen tai tarvittaessa aiemmin keskustelua jatketaan ja varmistetaan kiusaamisen loppuminen.

Kiusaamisesta kertominen on toisesta ihmisestä välittämistä. Sekä kiusaaja että kiusattu tarvitsevat apua ja tukea. Koko ryhmän kanssa voidaan tarvittaessa tehdä erilaisia yhteishenkeä parantavia toimenpiteitä ja harjoituksia. Asian käsittelyssä yhtenä tahona voi olla opiskelijahuoltoryhmä sekä tarvittaessa moniammatillinen asiantuntija -apu.

Kiusaamisen määritelmä:

Kiusaaminen on toistuvaa henkistä tai ruumiillista väkivaltaa, jonka yksi tai useampi nuori kohdistaa yhteen ja samaan uhriin. Sen muotoja voivat olla

- pilkkaaminen, haukkuminen, lällätys, häpäiseminen, ilkkuva matkiminen
- pelottelu, uhkailu, kiristäminen, syrjittäminen, eristäminen, pakottaminen, tahallinen väärinneuvominen, perättömien juttujen keksiminen
- tavaroiden piilottelu tai luvatta ottaminen ja särkeminen
- kuristaminen, töniminen, lyöminen, pureminen, potkiminen, nipistely
- toisen tai toisten yllyttäminen yhtä vastaan, toisen puolustamisen estäminen, yksin jättäminen
- sähköinen kiusaaminen

Vanhempainilloissa, opettajan ja huoltajien tapaamisissa, puhelinkeskusteluissa, sähköposteilla sekä kirjallisilla/sähköisillä tiedotteilla ennaltaehkäistään ongelmatilanteita ja luodaan yhteistä toimintakulttuuria koulun ja kodin välille. Huoltajien toivotaan kiusaamista havaitessaan ilmoittavan siitä luokanopettajalle, luokanvalvojalle/ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle tai rehtorille.

Oppilaiden tulee olla koulupäivien aikana ja kyytejä odottaessa aina opettajien tai muun henkilökunnan valvonnassa. Jos häirintää, kiusaamista tai väkivaltaa kuitenkin tapahtuu, se lopetetaan välittömästi ja siihen puututaan kuhunkin tapaukseen sopivalla tavalla. Kiusaamisessa kurinpitotoimen kynnyks on matala. Jos kyseessä on teko, josta ei seuraa kurinpitotomia, tilanteeseen kuitenkin puututaan perusopetuslaissa tarkoitetulla tavalla.

Kymenlaakson steinerkoulussa pyritään etsimään konfliktitilanteiden syyt ja pyritään korjaamaan ne. Tämä alkaa keskusteluista oppilaiden ja huoltajien kanssa. Mikäli se ei riitä, haetaan apua opiskeluhoollon muista toimijoista. Tarvittaessa kootaan asiantuntijaryhmä käsittelemään tilannetta. Tässä on kuitenkin siirrytty yhteisöllisestä opiskeluhoollosta yksilölliseen. Akuuteissa tilanteissa pyydetään aina viranomaisapua.

Koulukohtainen opiskeluhoolloryhmä arvioi opiskeluhoollon toteutumista lukuvuosien ja lukukausien vaihtuessa pidettävissä kokouksissa. Tarvittaessa opiskeluhoollot suunnitelmaa uusitaan ja havaitut ongelmakohdat korjataan.

Tästä opiskeluhoollot suunnitelman osiosta kuten koko opiskeluhoollot suunnitelmasta tiedotetaan koko henkilöstölle, huoltajille, oppilaille ja muille yhteistyötahoille sillä tavalla kuin tiedottamisesta on tässä

suunnitelmassa esitetty. Opettajakunta ja opetuksen järjestäjä ovat velvollisia perehdyttämään henkilöstönsä toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtimaan tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

5.2. Toiminta äkillisissä vaara- ja kriisitilanteissa ja sellaisten uhatessa

Kaikki vaaratilanteet, joita voi ennakolta ehkäistä, pyritään ehkäisemään.

Paloturvallisuudesta huolehditaan ensinnäkin niin, että säännöllisissä palotarkastuksissa mahdollisesti esiintyvät puutteet korjataan välittömästi. Koulun työsuojeluvaltuutettu vastaa siitä, että näin tapahtuu. Lisäksi koulun henkilökuntaa koulutetaan säännöllisesti, ainakin kerran kahdessa vuodessa, paloturvallisuudessa. Koulutus pyydetään pääsääntöisesti pelastuslaitokselta. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä varmistaa lukuvuoden vaihtuessa pidettävässä kokouksessa, että koulutus on toteutunut.

Opettajat opettavat paloturvallisuuteen kuuluvat asiat oppilaille. Opetus alkaa ensimmäiseltä luokalta lähtien. Sitä annetaan opettajan harkinnan mukaan joko erikseen tai asiaan soveltuvien muun aineen tuntien yhteydessä. Opettajakunta vastaa siitä, että näin tapahtuu.

Avotulta käytetään koulussa vain erityisissä tilanteissa kuten esimerkiksi joulunajan kynttilöissä tai kemian tuntien polttimissa. Silloin paikalla on aina opettaja tai muu toimintaa valvova aikuinen, ja paikalle on varattu asianmukaiset sammuusvälineet. Oppilaat eivät saa käsitellä avotulta eikä heillä saa olla koulussa välineitä sen tekemiseen. Mikäli tulentekoväline oppilaalta löytyy, aikuinen takavarikoi sen ja ilmoittaa sekä luovuttaa sen ainoastaan oppilaan huoltajalle.

Tulipaloon varaudutaan sen mukaan kuin koulun paloturvallisuussuunnitelmassa on esitetty. Turvallista poistumista harjoitellaan vähintään kerran lukukaudessa joko koulun sisäisenä harjoituksena tai pelastuslaitoksen ohjauksessa. Osa harjoituksista tehdään yhteisenä muiden rakennuksessa toimivien kanssa. Koululla on sopimus hälytyksestä tulipalon tai muun tilanteen varalta muiden rakennuksessa toimivien kanssa. Myös tämän menettelyn toimivuutta testataan vähintään kerran vuodessa. Opiskeluhoitoryhmä varmistaa, että näin on menetelty.

Toimintaa tulipalon tai muun vastaavan kriisin sattuessa tai sellaiseen valmistautuessa johtaa ja siitä vastaa rehtori. Ellei hän ole paikalla, vastuu siirtyy opettajakunnan varapuheenjohtajalle. Omien luokkiensa osalta välittömästi toiminnasta vastaavat luokissa kullakin hetkellä toimivat opettajat. Evakuoinnin tapahduttua jokainen luokkaa opettanut opettaja varmistaa, että kaikki oppilaat ovat tulleet pois rakennuksesta. Iltapäivätoiminnan osalta toiminnasta vastaa iltapäivätoiminnan vastaava.

Pelastussuunnitelmasta tiedotetaan samoin kuin opiskeluhoitosuunnitelmasta kokonaisuudessaan. Opettajakunta vastaa siitä, että koko henkilökunta ja oppilaat harjoitetaan toimintaan. Opiskeluhoitoryhmä varmistaa lukuvuosien vaihteen kokouksessa, että näin on tapahtunut. Samassa kokouksessa arvioidaan suunnitelman toimivuus kokonaisuudessaan ja sen mahdollinen korjaamisen tarve.

Sähköturvallisuudesta huolehditaan siten, että kaikkien laitteiden vioista ilmoitetaan välittömästi tilojen omistajalle, joka huolehtii korjauksista. Viallisten laitteiden käyttö estetään välittömästi. Vikojen havaitseminen ja niistä tiedottaminen on jokaisen henkilökunnan jäsenen vastuulla. Työsuojeluvastaava tarkkailee oman tehtävänsä puitteissa tilannetta.

Opettajat huolehtivat sähköturvallisuuden opettamisesta oppilaille kunkin luokan omaksumisvalmiutta vastaavalla tavalla ja varmistavat, että oppilaat sekä ymmärtävät ohjeet että noudattavat niitä. Opetus tapahtuu erillisillä tunneilla ja lisäksi opetussuunnitelman mukaan fysiikan opetuksen yhteydessä.

Sähkötapaturmien ensiapua kuten muutakin ensiapua harjoitellaan ensiapukoulutuksessa, jota järjestetään koulun henkilökunnalle vähintään joka kolmas vuosi.

Koulu sijaitsee lähellä teollisuusaluetta, jossa on mahdollisuus myös kemiallisiin onnettomuuksiin. Näitä koulu ei voi estää eikä se voi niihin varautua kuin yleisten turvaohjeiden verran. Keskeistä on, että kun tieto onnettomuudesta saadaan joko yleisellä hälytysmerkillä tai muuta kautta, koulun tilat suljetaan mahdollisimman tehokkaasti ulkoilmalta. Henkilökunta huolehtii, että viranomaisten antamia ohjeita noudatetaan. Vastuu- ja tehtäväjako on sama kuin paloturvallisuuden osalta.

Ulkopuolisen henkilön aiheuttaman väkivallan uhkaan on vaikea varautua ehdottoman pitävästi. Uhkan havaitseva ilmoittaa siitä välittömästi muulle henkilökunnalle samassa järjestyksessä kuin tulipalon osalta on sovittu. Hän myös hälyttää paikalle apua tai, jos hän on estynyt, pyytää muuta henkilökuntaa hälyttämään. Jos tarpeen, muita rakennuksessa toimivia varoitetaan uhkasta samassa järjestyksessä kuin tehdään hälytys tulipalon sattuessa.

Uhkasta kuullessaan opettajat vievät, jos mahdollista, opettamansa oppilasryhmän suljettujen ovien taakse. Keskeisin asia on turvata oppilaat se aika, mikä kuluu viranomaisten saapumiseen paikalle.

Yksittäisten onnettomuuksien tai yllättävien sairauskohtausten sattuessa paikalla oleva opettaja tai muu henkilökunnan jäsen antaa sen ensiavun, minkä hän kurssituksensa tai muun koulutuksensa mukaan osaa. Hän myös hälyttää paikalle apua. Oppilaiden ollessa ulkona pyritään aina varmistamaan, että paikalla on useampi kuin yksi opettaja tai iltapäivätoiminnan ohjaaja. Silloin ensiavun antaminen ja avun hälyttäminen voi tapahtua samanaikaisesti.

Tapaturmien ehkäisyssä kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden huomioiminen on ensisijaista. Koulutapaturmia seurataan, arvioidaan ja niistä kertynyttä tietoa hyödynnetään tapaturmien ehkäisyssä. Koulun henkilöstöä tiedotetaan kouluilla (mm. kriisi- ja pelastussuunnitelman avulla), miten tapaturmatilanteissa toimitaan ja miten tiedotus hoidetaan. Kouluilla on tarkoituksenmukainen ensiapuvälineistö ja henkilökunnassa on ensiaputaitoisia henkilöitä. Jos koululla on terveydenhoitaja paikalla, voi hän arvioida/ suorittaa tarvittavat toimenpiteet tai ohjata oppilaan jatkohoitoon.

Kriisin jälkihoito aloitetaan heti kriisin lauettua. Sitä antavat välittömästi oma luokanopettaja, terveydenhoitaja tai muu oppilaille luotettava henkilökunnan jäsen. Oppilaille tulee antaa aikaa puhua ja kysyä tapahtuneesta niin paljon kuin he tarvitsevat.

Tilanteesta tiedotetaan heti myös huoltajille. Heidän kanssaan sovitaan, onko oppilaan syytä jäädä kouluun tai pyrkivätkö huoltajat hakemaan oppilaan kotiin. Niinikään ilmoitetaan kuraattorille ja koulupsykologille, jotka tarvittaessa huolehtivat kriisiavusta edelleen. Huolimatta mahdollisesta ammattilaisten antamasta kriisiavusta opettajien, erityisesti luokanopettajien, on kriisitilanteen jälkihoidossa oltava aktiivisia, tarjottava oppilaille päivittäistä apua, seurattava merkkejä mahdollisesta traumaattisesta käytöksestä ja tehtävä tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa.

Tämän suunnitelman sekä erillisten kriisi- ja pelastussuunnitelmien toimivuutta seuraa, arvioi ja päivittää koulukohtainen opiskeluhuollon työryhmä vuosittain, ongelmien tapahduttua välittömästi niiden jälkeen.

6. KRIISISUUNNITELMA

Johtaminen ja tehtävien jako kriisitilanteissa ja niihin varauduttaessa

Kriisitilanteisiin varauduttaessa toimintaa johtaa vuosirehtori tukenaan opettajakunta sekä kriisiryhmä, joka on sama kuin opiskeluhuoltoryhmä.

Yleisesti kriisitilanteen sattuessa ryhmä on sama, jos se on mahdollista. Kuitenkin äkillisessä kriisissä on usein toimittava välittömästi, eikä vuosirehtorin paikalle tuloa voi odottaa. Siksi sen henkilökuntaan kuuluvan, joka havaitsee kriisin tapahtuneen tai uhkaavan, tulee ottaa välitön vastuu toiminnasta, kunnes vuosirehtori – tai poliisi, pelastuslaitos tms. – on paikalla ja ottaa vastuun. Henkilökuntaa harjoitetaan tähän vuosittain.

Steinerkoulussa luokanopettajilla on erityisen suuri vastuu varsinkin oman luokkansa kaikissa eri tilanteissa.

Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja niissä toimiminen

Tulipalo

Koululla on paloturvallisuussuunnitelma, jonka mukaista pelastautumistoimintaa harjoitellaan kahdesti lukuvuodessa, vähintään joka toinen vuosi pelastuslaitoksen edustajan ohjaamana.

Olennaista on pyrkiä ehkäisemään onnettomuuksia ennakolta. Rakennuksen paloturvallisuudesta ja esimerkiksi pelastautumisreittien merkinnästä vastaa rakennuksen omistaja. Koulun jokainen henkilökunnan jäsen on velvollinen huolehtimaan siitä, että pelastustiet pysyvät vapaina ja että palokuorma eri tiloissa on vähin mahdollinen.

Koululla ei ole toistaiseksi sellaista teknisen työn tilaa, jossa tehtäisiin puu- tai tulitöitä. Tämä tila vuokrataan ulkopuoliselta. Ulkopuolisen tilan yleisestä turvallisuudesta vastaa sen omistaja, mutta teknisen työn opettajan velvollisuus on erikseen siitä varmistua samalla kun hän varmistaa oppilaiden asianmukaisen suojautumisen ja turvalliset työtavat.

Koulutiloissa mahdollinen vähäinen palovaara liittyy sähköisiin laitteisiin. Niitä käytetään vain opettajan valvonnassa, ja opettajan vastuulla on myös varmistua niiden turvallisesta kunnosta siinä määrin kuin se käytännössä on mahdollista.

Joissakin tilanteissa koulussa poltetaan kynttilöitä. Se saa tapahtua ainoastaan opettajan valvonnassa. Opettajan tulee varmistaa, että silloin on saatavilla ensisammutusvälineitä, esimerkiksi vaahtosammutin ja/tai sammutuspeite.

Kemian tunneilla käytetään joskus avotulta (esim. bunsenlamppu). Se saa tapahtua vain opettajan valvonnassa ja siihen tarkoitettussa tilassa (vetokaappi). Myös näissä tilanteissa, kuten yleensä kaikissa tilanteissa, missä avotulta käytetään, tulee ensisammutusvälineiden olla välittömästi saatavilla.

Vuosirehtorin tulee opettajakunnan tuella huolehtia, että toimintaa tulipalon varalta harjoitellaan, että sammutusvälineet ovat asianmukaisesti aina saatavilla (kiinteistön omistajan tarjoamat sekä koulun omat) ja että koulun henkilökunnan koulutus ja ohjeistus ovat ajan tasalla. Vuosirehtori ja opettajakunta tekevät tässä yhteistyötä kriisiryhmän ja koulun työturvallisuusvastaavien kanssa.

Onnettomuudet tai sairauskohtaukset koulussa

Oppilaiden tulee koulutuntien, välituntien, iltapäivä- ja kerhotoiminnan aikana samoin kuin kyytejä odottaessaan olla opettajien tai ohjaajien valvonnassa. Jokaisella koulussa toimivalla aikuisella tulee olla harjoitellut perustaidot ensiavussa.

Kun onnettomuus sattuu, on jokainen paikalla oleva henkilökunnan jäsen velvollinen antamaan ensiapua ja toimimaan seuraavien yleisten ohjeitten mukaan.

- Ensiapua annetaan välittömästi
- (Muut) oppilaat pidetään riittävän kaukana
- Toinen aikuinen hankitaan paikalle, ellei jo ole
- Mikäli tarpeen, tilataan ambulanssi
- Kun onnettomuuteen joutuneen auttaminen on valmis, aloitetaan tilanteen selvittäminen
- Selvittäminen tapahtuu vuosirehtorin tai luokanopettajan johdolla tilanteesta riippuen
- Jos onnettomuuden kohteeksi on joutunut oppilas, ilmoittaa luokanopettaja huoltajalle
- Jos kohde on henkilökuntaan kuuluva, tarpeellisesta tiedottamisesta vastaa vuosirehtori
- (Muiden) oppilaiden työn jatkamisesta huolehtii joko oma luokanopettaja tai muu opettaja

Edellä kuvattu koskee myös vakavia sairauskohtauksia. Jos oppilaalla on sellainen sairaus, joka voi aiheuttaa kohtauksia, tulee koko henkilökunnan olla ohjeistettu toimimaan sellaisen varalta. Tarvittaessa pyydetään terveydenhoitajan opastusta.

Jos onnettomuus on vakava, tulee erityisesti huolehtia jatkotoimista oppilaiden ja mahdollisesti henkilökunnankin kanssa.

Oppilaiden kanssa keskustele luokanopettaja tai, jos se ei ole mahdollista, muu heille tuttu ja luotettava opettaja.

Oppilaille kerrotaan tapahtuneesta rehellisesti. Oppilaille annetaan kaikki heidän tarvitsemansa aika kysyä ja puhua tapahtuneesta. Opettajan tulee arvioida, onko joku oppilas kokenut tapahtuman niin järkyttävänä, että hän tarvitsee erityistä jälkihoitoa. Tarvittaessa varmistetaan, että oppilaat eivät joudu olemaan koulupäivän jälkeen ilman aikuisen seuraa.

Vuosirehtori arvioi ja päättää opettajakunnan tuella, onko asiasta tiedotettava koulun kaikille vanhemmille ja hoitaa tarvittaessa tiedottamisen. Koulun henkilökunnalle tiedotetaan aina ja sovitaan yhteisistä menettelyistä.

Oppilaita järkyttäneistä tapahtumista keskustellaan luokissa tarvittaessa myös seuraavina päivinä. Jos joku oppilas tai hänen perheensä on erityisen järkyttynyt, järjestetään jatkoapua. Tästä neuvotellaan kouluterveydenhoitajan, -kuraattorin tai -psykologin kanssa.

Jos oppilas joutuu onnettomuuden tai sairauden takia olemaan pitkään poissa koulusta, varmistetaan, että häneen pidetään yhteyttä sen lisäksi, että hänen opinnoistaan huolehditaan.

Tarvittaessa turvaudutaan opiskeluhuoltoryhmän tai oppilaskohtaisen asiantuntijaryhmän apuun.

Vaikka ulkopuolinen tuki on joskus tarpeen, jokaisen opettajan, erityisesti luokanopettajan, tulee muistaa oma vastuunsa oppilaalle läheisenä, joskus läheisimpänä, aikuisena.

Koulun ulkopuolisia vahinkoja

Koulun lähellä on teollisuutta ja teollisuuden laboratorioita, joiden toiminta voi teoreettisesti aiheuttaa esimerkiksi epäterveellisiä päästöjä ilmaan. Kun sellaisesta saadaan tieto, kaikki oppilaat siirretään sisätiloihin ja ovet ja ikkunat suljetaan sekä huolehditaan, että koneellinen ilmanvaihto suljetaan. Odotetaan pelastuslaitoksen ohjeita tai ilmoitusta vaaran päättymisestä.

Ulkopuolisen aiheuttama vaaratilanne

Kouluun tuleva ja häiritsevästi käyttäytyvä henkilö poistetaan koulun tiloista, jos se on mahdollista. Tarvittaessa kutsutaan poliisi.

Oppilaat ohjataan luokkiin tai muihin suljettuihin tiloihin, mahdollisuuksien mukaan tiloihin, joiden ovet ovat lukittavissa.

Tapahtumaan on reagoitava ilman viivytystä. Toiminnan aloitus on siksi sen henkilökuntaan kuuluvan vastuulla, joka on ensin paikalla. Muuta henkilökuntaa pyydetään mahdollisuuksien mukaan apuun palohälytyksen tapaan vihellyspillillä tai muulla mahdollisella tavalla. Poliisi hälytetään paikalle.

Huolta aiheuttavia tilanteita

Maailmassa, lähellä tai kauempana, voi tapahtua asioita, jotka järkyttävät oppilaita tai aikuisiakin ja voivat tuottaa ahdistuneisuutta.

Kriisiryhmä (opiskeluhuoltoryhmä) keskustelee ja sopii yhteisistä menettelyistä. Jos opetus on aloitettava ennen kuin koko ryhmä ehtii koolle, sopii henkilökunta vuosirehtorin johdolla menettelyistä.

Tässäkin tilanteessa oppilaille annetaan avoimesti tietoa ja heidän annetaan kysyä ja keskustella asiasta.

Jos tarpeen, käytetään moniammatillista asiantuntija-apua. Asioiden käsittelystä ja oppilaiden reaktioista keskustellaan myös huoltajien kanssa.

Ennaltaehkäisyä

Kaikkiin ongelmatilanteisiin on mahdoton varautua ennakolta. Mihin voidaan varautua, varaudutaan. Paloturvallisuuden osalta noudatetaan paloturvallisuus-/pelastussuunnitelmaa. Eri oppiaineissa, esimerkiksi kemiassa ja teknisessä työssä, noudatetaan niihin liittyviä turvallisuusohjeita.

Oppilaiden sielullisen tilanteen/tunne-elämän osalta keskeisessä asemassa on luokanopettaja. Hänen tulee seurata jokaisen oppilaan kehitystä ja arvioida, millaisia ongelmia voi odottaa esiintyvän. Opettajakunnan kokouksissa käsitellään joka viikko koulun, luokkien ja yleisesti oppilaiden tilannetta tässä mielessä ja siinä määrin kuin se on tarpeellista. Yksittäisen oppilaan asioita käsitellään opiskeluryhmässä. Ongelmien tullessa esiin niihin puututaan välittömästi. Apua pyydetään tarvittaessa.

Muita asiakirjoja

Tämä kriisisuunnitelma liittyy koulun pelastussuunnitelmaan, työsuojelusuunnitelmaan sekä opiskeluhuoltosuunnitelmaan. Suunnitelmat ovat kaikkien vapaasti nähtävillä koulun kahvihuoneessa olevassa kansiossa sekä koulun nettisivuilla, www.kymensteiner.net.